

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v exekučnej veci oprávnenej **M.**, spol. s r.o., so sídlom v B., IČO: X., proti povinnej **H.** spol. s r.o., so sídlom v M., IČO: X., **pre vymoženie 5.822,- Sk s prísl., o návrhu na zastavenie exekúcie**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 1 Er 407/2002, o dovolaní súdneho exekútora Ing. Bc. K., so sídlom Exekútorského úradu v K., H., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2005, sp. zn. 3 CoE 51/2005, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2005, sp. zn. 3 CoE 51/2005 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava I uznesením z 28. februára 2005, č.k. 1 Er 407/2002-22 vydaným vyšším súdnym úradníkom zastavil exekučné konanie podľa § 57 ods. 1 písm. c/ Exekučného poriadku. Oprávnenú zaviazal zaplatiť súdnemu exekútorovi trovy exekučného konania vo výške 4004,- Sk a na účet súdu prvého stupňa titulom náhrady súdneho poplatku 500,- Sk.

Súdny exekútor podal proti tomuto uzneseniu odvolanie, v ktorom namietal nesprávny výpočet odmeny exekútora v rozpore s vyhláškou č. 288/1995 Z.z. Sudca tomuto odvolaniu nemienil vyhovieť, preto vec predložil na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Bratislave (§ 374 ods. 3 O.s.p.).

Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. júna 2005, sp. zn. 3 CoE 51/2005 odvolanie súdneho exekútora Ing. Bc. K. odmietol, keď dospel k záveru, že odvolanie bolo podané oneskorene. Vychádzal zo zistenia, že uznesenie súdu prvého stupňa bolo odvolateľovi doručené 4. marca 2005; posledný deň lehoty na podanie odvolania pripadol na 19. marca 2005, ktorým dňom bola sobota, preto v zmysle § 57 O.s.p. posledný deň na podanie odvolania pripadol na najbližší pracovný deň, t.j. pondelok 21. marca 2005. Preto odvolanie podané súdnym exekútorom na pošte dňa 15. apríla 2005 ako oneskorene podané odmietol (§ 218 ods. 1 písm. a / O.s.p.).

Uznesenie krajského súdu napadol dovolaním súdny exekútor. Namietal, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 O.s.p., pretože mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, ako aj z dôvodu, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a je tiež postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom v zmysle čl. 142 ods. 2 posledná veta Ústavy Slovenskej republiky je prípustný opravný prostriedok, o ktorom vždy rozhoduje sudca. Odňatím opravného prostriedku proti rozhodnutiu zamestnanca súdu povereného sudcom došlo k porušeniu ústavy, pretože proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka je odvolanie prípustné (§ 374 O.s.p.). Vzhľadom na nesprávne poučenie súdu o odvolaní (okresný súd v poučení uznesenia v časti týkajúcej sa trov exekúcie uviedol, že odvolanie nie je prípustné), v zmysle § 204 ods. 2 druhá veta O.s.p. mohol podať odvolanie do troch mesiacov od doručenia rozhodnutia; preto jeho odvolanie bolo podané včas. Krajský súd odmietnutím odvolania ako oneskorene podaného mu znemožnil realizáciu jeho procesných práv, ktoré mu zákon priznáva. Zároveň poukázal na to, že postup pri rozhodovaní o náhrade trov exekučného konania nie je upravený v Exekučnom poriadku, preto exekučný súd musí v súlade s § 254 O.s.p. rozhodovať o trovách exekučného konania podľa tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku, a to najmä podľa §§ 140-151 O.s.p. Z uvedených dôvodov žiadal, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu v časti o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 28. novembra 2005, sp. zn. 3 Cdo 221/2005 dovolanie súdneho exekútora odmietol, účastníkom nepriznal náhradu trov dovolacieho konania. Po preskúmaní prípustnosti dovolania z hľadiska § 239 ods. 1, 2 O.s.p. dospel k záveru, že uznesenie odvolacieho súdu nespĺňa žiadnu z možností prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia. Ďalej skúmal prípustnosť dovolania z hľadiska vád uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa vadou konania namietanou dovolateľom, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolateľ namieta predmetnú vadu bezdôvodne. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza zo správnej aplikácie § 202 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého odvolanie nie je prípustné ani proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného zákona, ak tento osobitný zákon neustanovuje inak. Uvedené ustanovenie vychádza zo zásady, že proti uzneseniam vydaným v exekučnom konaní podľa Exekučného poriadku odvolanie nie je prípustné, pokiaľ nie je výslovne ustanovené, že odvolanie prípustné je. Prípustnosť odvolania proti rozhodnutiu o trovách exekúcie v súvislosti so zastavením exekúcie z § 203 Exekučného poriadku nevyplýva, odvolanie proti výroku o trovách exekúcie preto prípustné nie je. Vzhľadom na uvedené dovolací súd poučenie súdu prvého stupňa, v zmysle ktorého proti jeho uzneseniu (ktorým exekúciu zastavil a rozhodol o trovách exekúcie) odvolanie nie je prípustné, považoval za správne, z ktorého dôvodu použitie § 204 ods. 2 O.s.p. neprichádzalo do úvahy. Rozhodnutie súdu prvého stupňa potom nadobudlo právoplatnosť dňom jeho doručenia. Odvolací súd preto, aj keď z iného dôvodu, správne odvolanie odmietol. Dovolací súd na základe uvedeného uzavrel, že rozhodnutím súdu nebola súdnemu exekútorovi ako účastníkovi exekučného konania (v časti, v ktorej sa rozhodovalo o trovách exekučného konania), odňatá možnosť konať pred súdom, z ktorého dôvodu podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 4 O.s.p. dovolanie súdneho exekútora odmietol. Náhrada trov dovolacieho konania nebola účastníkom priznaná, lebo v dovolacom konaní nemal dovolateľ úspech a oprávnená a povinná nepodali návrh na uloženie povinnosti náhrady trov konania.

Na základe sťažnosti súdneho exekútora Ing. Bc. K. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom zo 17. januára 2008 sp. zn. III.ÚS 348/06-42 (ďalej len „nález“) vyslovil, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 221/2005 z 28. novembra 2005 bolo porušené základné právo Ing. Bc. K. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), uvedené uznesenie zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

V odôvodnení nálezu ústavný súd uvádza, že podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV.ÚS 77/02) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti boli relevantné aj v danej veci.

Vzhľadom na to, že Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí z 28. novembra 2005, sp. zn. 3 Cdo 221/2005 (ktorý odmietol dovolanie súdneho exekútora ako neprípustné z dôvodu, že mu postupom odvolacieho súdu nebola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.) považoval za potrebné najprv riešiť otázku prípustnosti odvolania proti uzneseniu, ktorým súd rozhodol o trovách súdneho exekútora podľa § 203 Exekučného poriadku a v nadväznosti na ňu sa zaoberať aj správnosťou poučenia súdu prvého stupňa o neprípustnosti opravného prostriedku proti jeho rozhodnutiu. V predmetnej veci bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či argumentácia, o ktorú najvyšší súd oprel svoje uznesenie sp. zn. 3 Cdo 221/2005 z 28. novembra 2005, je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a či v tejto súvislosti nedošlo k porušeniu označených práv sťažovateľa.

V danej situácii bolo nesporné, že uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 1 Er 407/2002, Ex 159/2002 z 28. februára 2005 vydal vyšší súdny úradník, ktorý je podľa § 2 zákona č. 549/2003 Z.z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych úradníkoch“) štátnym zamestnancom, t.j. treba ho považovať za zamestnanca súdu v zmysle čl. 142 ods. 2 druhej a tretej vety ústavy. Z toho dôvodu rozhodujúcou bola otázka, či najvyšší súd (a predtým odvolací súd a prvostupňový súd) vo veci sťažovateľa ústavne akceptovateľným spôsobom interpretoval a uplatnil predovšetkým ustanovenie § 374 ods. 3 O.s.p. (v znení platnom do 30. júna 2007), ktoré upravuje postup pri podaní odvolania proti rozhodnutiu vydaného vyšším súdnym úradníkom v nadväznosti na čl. 142 ods. 2 ústavy.

Podľa § 3 ods. 1 zákona o súdnych úradníkoch vyšší súdny úradník je oprávnený vykonávať úkony súdu, okrem iného v občianskom súdnom konaní v rozsahu ustanovenom týmto zákonom. Podľa odseku 2 písm. a) citovaného ustanovenia úkonmi vyššieho súdneho úradníka sú okrem iného konanie a rozhodovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom. Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia sudca môže písomne poveriť vyššieho súdneho úradníka konaním a rozhodovaním

a) vo vymedzenom okruhu vecí podľa rozvrhu práce,

b) v určitej veci.

Podľa § 5 písm. g) zákona o súdnych úradníkoch v občianskom súdnom konaní vyšší súdny úradník koná a rozhoduje na základe poverenia sudcu (okrem iného) aj v exekučnom konaní podľa osobitného predpisu okrem schválenia príklepu súdom.

Podľa ustanovenia § 201 ods. 1 O.s.p. účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

Podľa ustanovenia § 202 ods. 2 O.s.p. odvolanie nie je prípustné ani proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného zákona, ak tento zákon neustanovuje inak.

Exekučný poriadok je vo vzťahu k Občianskemu súdnemu poriadku špeciálnym právnym predpisom, pričom ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku sa aplikujú v prípade, ak chýba špeciálna právna úprava. V danom prípade všeobecné súdy aplikovali ustanovenia Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. augusta 2005 (podľa ktorých odvolanie proti uzneseniu o trovách exekučného konania nebolo prípustné), pretože exekučné konanie bolo začaté pred 1. septembrom 2005, o trovách exekúcie prvostupňový súd rozhodol 28. februára 2005, a preto v súlade s ustanovením § 238 ods. 1 Exekučného poriadku sa konanie malo dokončiť podľa skôr účinného zákonného znenia.

Podľa ustanovenia § 374 ods. 3 O.s.p. (v znení platnom do 30. júna 2007) proti rozhodnutiu vydanému v občianskom súdnom konaní súdnym úradníkom alebo justičným čakaťom možno podať odvolanie za rovnakých podmienok ako proti rozhodnutiu sudcu. Odvolaniu podanému proti rozhodnutiu, ktoré vydal súdny úradník alebo justičný čakať, môže úplne vyhovieť sudca. Ak sudca odvolaniu podanému proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakaťa nemieni úplne vyhovieť, predloží vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

Podľa čl. 142 ods. 2 ústavy súdy rozhodujú v senátoch, ak zákon neustanoví, že vo veci rozhoduje jediný sudca. Zákon ustanoví, kedy sa na rozhodovaní senátu zúčastňujú aj prísediaci sudcovia z radov občanov a v ktorých veciach môže rozhodnúť aj zamestnanec súdu poverený sudcom. Proti rozhodnutiu zamestnanca súdu povereného sudcom je prípustný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje vždy sudca.

Ústava obsahuje celý rad (ústavných) právnych noriem, ktoré sú bezprostredne aplikovateľné v rozhodovacej činnosti orgánov verejnej moci. K takým ústavným normám nesporne patrí aj ústavná norma vyjadrená v čl. 142 ods. 2 poslednej vete ústavy, podľa ktorej proti rozhodnutiu zamestnanca súdu povereného sudcom je prípustný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje vždy sudca.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Ústavný súd v náleze poukázal na štandardné uplatňovanie zásady prednosti ústavne konformného výkladu vo svojej judikatúre (napr. PL. ÚS 15/98, II. ÚS 148/06 alebo IV. ÚS 96/07). V konaní o súlade právnych predpisov sa ústavný súd k tejto zásade vyjadril nasledovným právnym názorom: „Keď právnu normu možno vysvetľovať dvoma spôsobmi, pričom jeden výklad je v súlade s Ústavou SR a medzinárodnými dohovormi podľa čl. 11 Ústavy SR a druhý výklad je s nimi v nesúlade, nejestvuje ústavný dôvod na zrušenie takej právnej normy. Všetky štátne orgány majú vtedy Ústavou určenú povinnosť uplatňovať právnu normu v súlade s Ústavou SR“ (PL. ÚS 15/98). Zo zásady ústavne konformného výkladu vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd (II. ÚS 148/06). Ústava je právny predpis najvyššej právnej sily. Z tohto vyplýva, že ju tvoria (ústavné) právne normy najvyššej právnej sily, s ktorými musia byť (mali by byť) v súlade všetky ostatné právne normy obsiahnuté v právnych predpisoch nižšej právnej sily. Ak právna norma obsiahnutá v právnom predpise nižšej právnej sily vyvoláva pochybnosti o svojom súlade s ústavnou normou, ktorá je bezprostredne aplikovateľná, musí orgán verejnej moci, ktorý ich má aplikovať, uplatniť (ústavnú) právnu normu obsiahnutú v ústave, t.j. uplatnenie ústavnej

normy má v danom prípade prednosť pred uplatnením právnej normy obsiahnutej v právnom predpise nižšej právnej sily. Zásada prezumpcie ústavnosti dotknutej právnej normy obsiahnutej v právnom predpise nižšej právnej sily je v danom prípade irelevantná, pretože v danom prípade dotknutý orgán verejnej moci uplatní zásadu ústavne konformného výkladu a uplatňovania dotknutých právnych noriem, a preto musí priamo aplikovať ústavnú normu, alebo aplikovať dotknutú právnu normu obsiahnutú v právnom predpise nižšej právnej sily tak, aby jej uplatnenie bolo v súlade s dotknutou ústavnou normou.

V posudzovanej veci uznesenie okresného súdu vydal poverený zamestnanec okresného súdu - vyšší súdny úradník, ktorý je podľa § 2 zákona o súdnych úradníkoch štátnym zamestnancom, ktorý nespĺňa kritéria nezávislosti priamo ustanovené v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru. V prípade, že vyšší súdny úradník vydal rozhodnutie vo veci v súlade so znením čl. 142 ods. 2 poslednej vety ústavy, proti takému rozhodnutiu je vždy prípustný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje vždy sudca.

Podľa nálezu rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka nemôže byť v súlade s účelom sledovaným čl. 142 ods. 2 v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy nikdy konečným rozhodnutím vo veci. Je to tak preto, že zverenie výkonu súdnej moci iným osobám než sudcom musí mať v zmysle ústavy minimálne také obmedzenie, pri ktorom účastníkovi súdneho konania ostane zachovaná možnosť domáhať sa prejednávania jeho veci nestranným a nezávislým sudcom uplatnením opravného prostriedku (a to bez ohľadu na to, či túto možnosť účastník skutočne využije). Túto požiadavku vyplývajúcu z ústavy treba uplatniť aj pri výklade a aplikácii zákonnej úpravy ustanovujúcej oprávnenie poverených zamestnancov súdu (vyšších súdnych úradníkov) rozhodovať v občianskom súdnom konaní (vrátane konania exekučného) a tiež pri výklade a aplikácii zákonnej úpravy postupu pri prieskume rozhodnutí zamestnancov poverených sudcami (vyšších súdnych úradníkov).

S rešpektovaním uvedeného treba uplatňovať i zákonnú úpravu oprávnenia poverených zamestnancov rozhodovať v občianskom súdnom konaní (vrátane konania exekučného) a tiež zákonnú úpravu postupu pri prieskume rozhodnutí poverených zamestnancov sudcami. Za týchto okolností je vylúčené, aby sa aplikáciou dotknutej zákonnej normy obišla ústavná úprava umožňujúca prieskum rozhodnutí poverených zamestnancov sudcami napríklad tak, že sudca poverenému zamestnancovi zverí oprávnenie rozhodovať aj v takej veci, v ktorej zákon proti rozhodnutiu sudcu nepripúšťa opravný prostriedok. Ak sa tak napriek tomu stane, je sudca povinný uplatniť priamo ustanovenie čl. 142 ods. 3 tretej

vety ústavy a rozhodnúť o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu zamestnanca súdu (vyššieho súdneho úradníka).

Ustanovenie § 374 ods. 3 prvej vety O.s.p. (v znení platnom do 30. júna 2007) zakotvujúce možnosť podania odvolania proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom alebo justičným čakatelom za rovnakých podmienok ako proti rozhodnutiu sudcu totiž nemožno (práve so zreteľom na ústavnú úpravu) vykladať tak široko, že by z neho mala byť odvodená aj neprípustnosť odvolania. Zmysel uvedenej úpravy pri jej ústavne konformnom výklade totiž treba vidieť len v ustanovení zásadne rovnakých požiadaviek na odvolania proti rozhodnutiam poverených zamestnancov v porovnaní s požiadavkami kladenými na odvolania proti rozhodnutiam sudcov (najmä vo vzťahu k lehotám na odvolania, k ich náležitostiam, resp. k spôsobom rozhodnutí o odvolaniach). Vzhľadom na uvedené je preto potrebné prísne rozlišovať, či v prípade rozhodnutia inak nenapadnuteľného riadnym opravným prostriedkom (odvolaním) príslušné rozhodnutie vydal sudca, alebo tak urobil poverený zamestnanec súdu, a podľa toho urobiť i záver o prípustnosti odvolania. Kým totiž v prípade rozhodnutí sudcov nenapadnuteľnosť niektorých rozhodnutí odvolaniami zákonná úprava priamo predpokladá a ani ústava také rozhodovanie v jedinom stupni nevylučuje, pri rozhodnutiach vydávaných poverenými zamestnancami je to naopak. Napadnuteľnosť všetkých rozhodnutí poverených zamestnancov odvolaním je totiž bezvýnimočným pravidlom majúcim oporu v základnom zákone štátu.

Ústavne konformným výkladom už citovanej úpravy tak treba podľa názoru ústavného súdu dospieť k záveru, podľa ktorého odvolanie je prípustné aj proti takému rozhodnutiu, proti ktorému zákon inak odvolanie nepripúšťa, ak vo veci nerozhodoval sudca, ale zamestnanec súdu (novelizované znenie § 374 ods. 3 O.s.p. vykonané s účinnosťou od 1. júla 2007 zákonom č. 273/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov tento právny záver už jasne deklarovalo).

V danom prípade uznesenie súdu prvého stupňa obsahovalo poučenie, podľa ktorého v časti týkajúcej sa trov exekúcie odvolanie nie je prípustné. Na takéto prípady sa vzťahuje ustanovenie § 204 ods. 2 druhej vety O.s.p., podľa ktorého ak rozhodnutie obsahuje nesprávne poučenie, že odvolanie nie je prípustné, možno podať odvolanie do troch mesiacov. Preto poučenie okresného súdu o neprípustnosti odvolania v časti výroku o náhrade trov exekúcie nie je správne, čo má za následok, že sťažovateľ, ktorý je nepochybne účastníkom konania,

lebo bolo rozhodnuté o trovách konania, mohol podať odvolanie do troch mesiacov, čo sa aj stalo, lebo uznesenie okresného súdu mu bolo doručené 4. marca 2005 a odvolanie na súde prvého stupňa podal 14. apríla 2005, t.j. 41. deň po doručení uznesenia.

Ústavný súd na základe toho dospel k záveru, že tak odvolací súd, ako aj dovolací súd sa mali pri posudzovaní otázky zachovania lehoty na podanie odvolania v súvislosti s otázkou prípustnosti odvolania proti uzneseniu okresného súdu v časti týkajúcej sa trov exekúcie riadiť uvedenými právnymi závermi. Sťažovateľ preto mohol podľa názoru ústavného súdu požiadať o súdnu ochranu v odvolacom konaní do troch mesiacov od doručenia uznesenia okresného súdu sp. zn. 1 Er 407/2002, Ex 159/2002 z 28. februára 2005, a nie ako rozhodol krajský súd, ktorý jeho odvolanie podané v trojmesačnej lehote odmietol ako podané oneskorene. Z tohto záveru vyplýva aj to, že odvolací súd vo veci riadneho opravného prostriedku použitého proti uzneseniu okresného súdu z 28. februára 2005 odmietnutím odvolania odňal sťažovateľovi možnosť konať pred opravným súdom, ktorú mu garantoval čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy v spojení s § 204 ods. 2 O.s.p. Takýto postup a rozhodnutie odvolacieho súdu zakladali dôvod na prístup k súdnej ochrane poskytovanej v mimoriadnom opravnom konaní pre zmätočnosť konania pred riadnym opravným súdom, t.j. odvolacím súdom.

Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol argumentujúc pritom správnosťou poučenia súdu prvého stupňa o neprípustnosti odvolania proti jeho uzneseniu v časti o trovách exekúcie s tým, že použitie § 204 ods. 2 O.s.p. v okolnostiach prípadu neprichádzalo do úvahy, pričom sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vydal poverený zamestnanec súdu a že proti takémuto rozhodnutiu je vždy prípustné odvolanie podľa čl. 142 ods. 2 ústavy. Z tohto záveru najvyššieho súdu vyplýva, že dovolací súd vo veci mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) podaného proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 CoE 51/2005 z 30. júna 2005 odmietnutím dovolania odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 221/2005 z 28. novembra 2005 je dôvodná a že najvyšší súd odmietnutím dovolania sťažovateľa porušil jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (po zrušení predchádzajúceho uznesenia z 28. novembra 2005, sp. zn. 3 Cdo 221/2005 nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. januára 2008 sp. zn. III.ÚS 348/06-42 ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), prejednal opätovne dovolanie podané súdnym exekútorom 27. septembra 2005.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý vyslovil v náleze zo 17. januára 2008, sp. zn. III.ÚS 348/06-42 (§ 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov). Dovolací súd vzhľadom na túto viazanosť musel pri svojom rozhodovaní vychádzať z toho, že dovolanie súdneho exekútora je procesne prípustné (a súčasne dôvodné), pretože mu bola postupom odvolacieho súdu, ktorý odmietol jeho odvolanie ako oneskorene podané, odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dovolateľ vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ nenamietal a v dovolacom konaní tieto vady nevyšli najavo.

V dovolaní (ako bolo už vyššie uvedené) dovolateľ namieta, že konanie bolo v danom prípade postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a že mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Vychádzajúc z vyššie citovaného nálezu ústavného súdu súdny exekútor vytýka uvedenú vadu dôvodne, pretože odvolací súd mu svojím postupom znemožnil realizáciu jeho procesných práv priznaných mu zákonom.

V zmysle čl. 142 ods. 2 ústavy súdy rozhodujú v senátoch, ak zákon neustanoví, že vo veci rozhoduje jediný sudca. Zákon ustanoví, kedy sa na rozhodovaní senátu zúčastňujú aj prísediaci sudcovia z radov občanov a v ktorých veciach môže rozhodnúť aj zamestnanec súdu poverený sudcom. Proti rozhodnutiu zamestnanca súdu povereného sudcom je prípustný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje vždy sudca.

Ústava v uvedenom článku určuje, že proti rozhodnutiu zamestnanca súdu povereného sudcom je vždy prípustný opravný prostriedok; z tohto pravidla neumožňuje nijakú výnimku. O opravnom prostriedku vždy musí rozhodnúť sudca; ani v tomto prípade základný zákon výnimku neumožňuje.

Podľa § 374 ods. 3 O.s.p. (v znení platnom do 30. júna 2007) proti rozhodnutiu vydanému v občianskom súdnom konaní súdnym úradníkom alebo justičným čakatel'om možno podať odvolanie za rovnakých podmienok ako proti rozhodnutiu sudcu. Odvolaniu

podanému proti rozhodnutiu, ktoré vydal súdny úradník alebo justičný čakateľ, môže úplne vyhovieť sudca. Ak sudca odvolaniu podanému proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakateľa nemieni úplne vyhovieť, predloží vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

Proti rozhodnutiu vydanému v občianskom súdnom konaní súdnym úradníkom alebo justičným čakateľom možno teda podať odvolanie za rovnakých podmienok ako proti rozhodnutiu sudcu. Odvolaniu podanému proti rozhodnutiu, ktoré vydal súdny úradník, môže úplne vyhovieť sudca. Toto znenie je v súlade s článkom 142 Ústavy Slovenskej republiky, pretože rešpektuje povinnosť sudcu rozhodnúť o odvolaní, ktoré vydal zamestnanec súdu poverený sudcom.

V danej veci súdny exekútor napadol odvolaním rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka vo výroku o trovách exekúcie, t.j. rozhodnutie, proti ktorému zákon tento opravný prostriedok nepripúšťa. Keďže vyšší súdny úradník je podľa § 2 zákona o súdnych úradníkoch štátnym zamestnancom, proti každému rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka vydanému v súdnom konaní je v zmysle čl. 142 ods. 2 poslednej vety ústavy vždy prípustný opravný prostriedok, o ktorom vždy rozhoduje sudca, a to aj vtedy, ak osobitný zákon (v danom prípade § 202 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 57 ods. 1 písm. c/ a § 58 ods. 4, 5 Exekučného poriadku) odvolanie alebo iný opravný prostriedok nepripúšťa.

Uznesenie okresného súdu, ktorým súd rozhodol aj o trovách exekučného konania obsahovalo aj poučenie, podľa ktorého odvolanie proti výroku o trovách konania nie je prípustné. Toto poučenie bolo zjavne nesprávne, pretože bolo v rozpore s čl. 142 ods. 2 treťou vetou ústavy. Na takéto prípady je potrebné aplikovať § 204 ods. 2 druhú vetu O.s.p., podľa ktorej ak rozhodnutie obsahuje nesprávne poučenie, že odvolanie nie je prípustné, možno podať odvolanie do troch mesiacov od doručenia rozhodnutia. V posudzovanej veci dovolateľ podal odvolanie v tejto trojmesačnej lehote, keďže uznesenie okresného súdu mu bolo doručené 4. marca 2005, pričom odvolanie proti nemu podal 15. apríla 2005.

Z uvedeného vyplýva, že dovolateľ sa mohol preto domáhať súdnej ochrany v odvolacom konaní do troch mesiacov od doručenia prvostupňového uznesenia. Ak potom odvolací súd v tejto procesnej situácii odmietol odvolanie súdneho exekútora podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. ako oneskorene podané, rozhodol nesprávne a účastníkovi bola v danom prípade znemožnená realizácia jeho procesného oprávnenia domáhať sa vecného preskúmania

rozhodnutia súdu prvého stupňa včas podaným opravným prostriedkom. Týmto postupom súdu došlo k odňatiu možnosti účastníka pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (R 23/1994).

Vyššie uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2008

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: